

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 453/2013-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. júla 2013 predbežne prerokoval sťažnosť I. N., R., zastúpeného advokátom JUDr. J. U., K., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo/36/2012 z 30. októbra 2012, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť I. N. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. januára 2013 doručená sťažnosť I. N., R. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. J. U., K., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší

súd“) sp. zn. 4 Cdo/36/2012 z 30. októbra 2012 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“ alebo „napadnuté rozhodnutie“).

Z obsahu sťažnosti a príloh k nej pripojených ústavný súd zistil tieto skutočnosti:

Predmetom konania vedeného pred všeobecnými súdmi je rozhodovanie o žalobe „o náhradu škody choroby z povolania“. Sťažovateľ sa žalobou doručenou Okresnému súdu Revúca (ďalej len „okresný súd“) 21. februára 2005 domáhal, aby okresný súd rozhodol o povinnosti obchodnej spoločnosti S., a. s. L. (ďalej len „žalovaná“), zaplatiť sťažovateľovi z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia finančnú sumu 720 000 Sk (23 899,62 €) s 13 % úrokom z omeškania od právoplatnosti rozsudku, ako 30-násobku priznaného bodového ohodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia.

O predmetnom návrhu sťažovateľa okresný súd v poradí druhým rozsudkom sp. zn. 4 C/97/2008 z 8. marca 2011 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) rozhodol tak, že žalobu v celom rozsahu zamietol a sťažovateľa zaviazal povinnosťou nahradiť trovy konania žalovanej.

Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ v zákonnej lehote odvolanie, ktorým sa na podklade dôvodov v ňom uvedených domáhal, aby odvolací súd rozsudok okresného súdu zmenil tak, že konanie vo veci zastaví. O odvolaní podanom sťažovateľom proti rozsudku okresného súdu rozhodol Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 15 Co/141/2011 z 15. decembra 2011 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) tak, že rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil.

Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie. Sťažovateľ dovolanie založil na dôvodoch uvedených v § 237 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) (rozhodlo sa vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov), v § 237 písm. b) OSP (ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania) a v § 237 písm. f) OSP (účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom) s poukazom na to, že k týmto vadám došlo tak v konaní pred okresným súdom, ako aj

krajským súdom. Sťažovateľ sa aj na aj základe rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 4 Sžso 23/2008, sp. zn. 4 Sžso 18/2009 a sp. zn. 4 So 195/2008 zaoberal právnym posúdením veci, ktoré rozdelil do dvoch častí, a to „objektívne posúdenie momentu priznania choroby z povolania“ a „možnosti a povinnosti postupu obidvoch súdov“. Uviedol dôvody, pre ktoré považuje dovolanie za prípustné, s poukazom na dôvody uvedené v § 237 písm. a), b) a f) OSP, s dôrazom na skutočnosť, že postupom okresného súdu a krajského súdu spočívajúcim v nezastavení konania a nepostúpení veci na rozhodnutie Sociálnej poisťovni mu bola odňatá možnosť konať pred súdom a uviedol, prečo podľa jeho názoru žalovaná nebola pasívne legitimovaná v konaní pred všeobecnými súdmi. Z týchto dôvodov navrhol rozsudok krajského súdu aj prvostupňového súdu zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie okresnému súdu a požiadal o odloženie vykonateľnosti napadnutých rozhodnutí.

Najvyšší súd o predmetnom dovolaní podanom sťažovateľom rozhodol napadnutým rozhodnutím tak, že dovolanie z dôvodu jeho neprípustnosti odmietol.

Následne sťažovateľ podal ústavnému súdu sťažnosť, ktorú v súvislosti s namietaným porušením označených práv odôvodnil takto: «Pri skutočnosti, že sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov ako aj ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, nie je daná voľná úvaha súdu, akým spôsobom rozhodne. Zrušenie ako spôsob rozhodnutia odvolacieho súdu je obligatórne predpísané vždy, ak sa v konaní preukáže existencia takejto mimoriadne závažnej vady.

Žalobca túto vadu preukázal a tvrdil jej existenciu. Žalobca v tomto smere nič nezavinil...

Preto jednoznačne ide o pochybenie prvostupňového i odvolacieho súdu, ale aj súdu dovolacieho, ktorý k takejto závažnej vade mal tiež obligatórne prihliadať.

Tým, že žalobca tvrdil, že vec má byť postúpená na konanie Sociálnej poisťovni, platí právny názor „Odňatie možnosti konať pred správnym súdom predstavuje taký chybný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Za takýto postup treba považovať zastavenie konania o žalobe v prípade, že

podmienky pre takýto postup súdu neboli splnené. “ (Uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. I Sžo 3/2007).»

Na základe uvedenej argumentácie sa sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom domáha, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„I. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom (správne má byť uznesením, pozn.) sp. zn.: 4 Cdo 36/2012-324 zo dňa 30. 10. 2012, ktorým odmietol dovolanie proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 15 Co 141/2011-293 zo dňa 15. 12. 2011 spolu s rozsudkom Okresného súdu v Revúcej, sp. zn.: 4 C 97/2008-256 zo dňa 8. 3. 2011, porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

II. Rozsudok (správne má byť uznesenie, pozn.) Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo sp. zn.: 4 Cdo 36/2012-324 zo dňa 30. 10. 2012 sa zrušuje a vec sa vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

III. Okresný súd v Revúcej je povinný zaplatiť advokátovi sťažovateľa náhradu trov konania do troch dní od právoplatnosti nálezu vo výške 331,13 € s DPH na účet JUDr. J. U., vedený v Č. a. s., pobočka K., číslo účtu... najneskôr do 3 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

Ešte pred predbežným prerokovaním sťažnosti sudca IV. senátu ústavného súdu Ladislav Orosz (ďalej aj „oznamovateľ“) listom z 28. marca 2013 v zmysle § 27 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predsedníčke ústavného súdu oznámil, že vo veciach uvedených v oznámení je členom senátu IV. ÚS (ako sudca spravodajca, resp. člen senátu). Vo všetkých uvedených veciach figuruje na strane odporcu (aj) najvyšší súd, a to v rámci jeho rozhodovacej činnosti (trestnoprávnej, občianskoprávnej, obchodnoprávnej a správnej). Oznamovateľ, aj keď sa necítil byť v uvedených veciach predpojatý pri výkone funkcie sudcu a bol pripravený rozhodnúť o sťažnostiach objektívne a nestranne, vzhľadom na (i) podané trestné oznámenie JUDr. Š. H. (predsedu najvyššieho

súdu) z 22. februára 2013 proti jeho osobe, ako aj (ii) JUDr. Š. H. v televízii 21. februára 2013 a 11. marca 2013 prezentované osobné invektívy proti jeho osobe predložil vec predsedníčke ústavného súdu na zabezpečenie postupu podľa § 28 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Prvý senát ústavného súdu uznesením č. k. I. ÚS 367/2013-8 z 5. júna 2013 rozhodol, že sudca IV. senátu ústavného súdu Ladislav Orosz vo veci vedenej pod sp. zn. Rvp 5606/2013 nie je vylúčený z výkonu sudcovskej funkcie, v nadväznosti na čo IV. senát ústavného súdu v konaní o sťažnosti sťažovateľa pokračoval ďalej v konaní.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto

ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru konštantne poukazuje na to, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca vyjadril zhodu zámerov v koncepte práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy s konceptom súdnej ochrany podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť.

Ústavný súd v rámci predbežného prerokovania preskúmal sťažnosť, ktorou sťažovateľ namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu. Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že sťažnosť bola podaná oprávnenou osobou, v zákonnej lehote, spĺňa všetky zákonom o ústavnom súde predpísané náležitosti, ústavný súd nezistil ani také okolnosti, pre ktoré by nemal právomoc sťažnosť prerokovať alebo pre ktoré by sťažnosť nebola prípustná. Úlohou ústavného súdu tak ostalo iba preskúmať, či sťažnosť nie je zjavne neopodstatnená.

Z citovaného obsahu sťažnosti vyplýva, že podstata argumentácie sťažovateľa, s ktorou spája porušenie ním označených práv uznesením najvyššieho súdu, spočíva

v námietke jeho nedostatočného odôvodnenia, keďže podľa jeho tvrdenia sa najvyšší súd dostatočným spôsobom nevysporiadal s jeho podstatnou argumentáciou zakladajúcou sa na tvrdení, že v priebehu konania na všeobecných súdoch došlo k vade uvedenej v § 237 písm. a) OSP (rozhodlo sa vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov), v § 237 písm. b) OSP (ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania) a v § 237 písm. f) OSP (účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom). Sťažovateľ tak v podstate v sťažnosti formuloval tie isté námietky, ako vo svojom dovolaní. Úlohou ústavného súdu bolo preto preskúmať, či sa najvyšší súd ako dovolací súd s dovolacími námietkami sťažovateľa vysporiadal ústavne akceptovateľným spôsobom.

Ústavný súd sa preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sústredil na posúdenie otázky, či možno považovať uznesenie najvyššieho súdu za ústavne udržateľné a akceptovateľné z hľadiska námietok, ktoré sťažovateľ proti nemu uplatnil. V tejto súvislosti ústavný súd považoval za potrebné poukázať na to, že v súlade so svojou konštantnou judikatúrou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, IV. ÚS 16/09).

V nadväznosti na namietané porušenie označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd zdôrazňuje, že ich integrálnou súčasťou je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom právnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje aj na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), z ktorej vyplýva, že právo na spravodlivé konanie zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamená, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (m. m. Georgidias v. Grécko z 29. mája 1997, Recueil III/1997). Obdobne ESLP v rozsudku Ruiz Torija v. Španielsko z 9. decembra 1994, Annuaire, č. 303-B, uviedol, že právo na spravodlivý súdny proces nevyžaduje, aby súd v rozsudku reagoval na každý argument prednesený v súdnom konaní. Stačí, aby reagoval na ten argument (argumenty), ktorý je z hľadiska výsledku súdneho rozhodnutia považovaný za rozhodujúci.

Z uvedeného však nevyplýva záruka vydania rozhodnutia v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. záruka jeho úspechu v konaní pred všeobecným súdom.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu všeobecný súd nemôže porušiť základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi predpismi upravujúcimi postupy v príslušnom súdnom konaní.

Právo na súdnu ochranu sa v súdnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých príslušný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred súdom vrátane dovolacieho konania. V dovolacom konaní procesné podmienky upravujú § 236 a nasl. OSP. V rámci všeobecnej úpravy prípustnosti dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu z § 237 OSP výslovne vyplýva, že dovolanie je prípustné, len pokiaľ ide o prípady uvedené v písm. a) až

písm. g). Dovolanie je prípustné aj proti rozsudku odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v § 238 ods. 1, 2 a 3 OSP.

V tejto súvislosti ústavný súd poukazujúc na svoju doterajšiu judikatúru, považoval za potrebné uviesť, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí zásadne do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1 ústavy) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, sústavu ktorých završuje najvyšší súd (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Zo subsidiárnej štruktúry systému ochrany ústavnosti ďalej vyplýva, že práve všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie práv a slobôd vyplývajúcich z ústavy alebo dohovoru (I. ÚS 4/00), preto právomoc ústavného súdu pri ochrane práva každého účastníka konania nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. II. ÚS 13/01), alebo všeobecné súdy neposkytnú ochranu označenému základnému právu sťažovateľa v súlade s ústavnoprocenými princípmi, ktoré upravujú výkon ich právomoci.

Na základe takto vymedzených východísk ústavnoprávneho prieskumu a v rozsahu sťažovateľom nastolených námietok ústavný súd pristúpil k preskúmaniu uznesenia najvyššieho súdu, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľa.

Najvyšší súd po tom, ako v úvodnej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia rekapituloval podstatné časti rozsudku krajského súdu a argumentáciu účastníkov konania nastolenú v dovolacom konaní, v časti relevantnej pre toto konanie uviedol:

«S prihliadnutím na obsah dovolania dovolací súd osobitne skúmal, či sa v danom prípade nerozhodlo vo veci nepatriacej do právomoci súdu (§ 237 písm. a/ O. s. p.), či ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania (§ 237 písm. b/ O. s. p.) a či postupom súdu prvého stupňa alebo odvolacieho súdu nebola dovolateľovi odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.).

Podľa § 237 písm. a/ O. s. p., dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov. ...

O vadu konania znamenajúcu zmätočnosť rozhodnutia v zmysle § 237 písm. a/ O. s. p. ide v tých prípadoch, keď súd rozhodne vo veci, ktorá nepatrí do jeho právomoci vymedzenej v § 7 O. s. p. O takýto prípad v predmetnej veci však nejde, nakoľko žalobca sa v tomto konaní domáha s poukazom na ustanovenie § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. zvýšenia odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia na 30-násobok sumy priznanej mu podľa ustanovenia § 7 ods. 1 citovanej vyhlášky. Súd správne vychádzal zo záveru, že na sťaženie spoločenského uplatnenia v dôsledku pracovného úrazu a iného poškodenia na zdraví, ktoré bolo spôsobené pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia, sa vzťahujú doterajšie predpisy. Vo veciach zvýšenia náhrady za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia nad rozsah základného bodového ohodnotenia je týmto predpisom vyhláška č. 32/1965 Zb., ktorá v ustanovení § 7 ods. 3 stanovuje, že o zvýšení odškodnenia za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia rozhoduje súd. Osobitný právny predpis teda ustanovuje, že takúto vec má prejednať a rozhodnúť súd v občianskom súdnom konaní. Ide o nárok vyplývajúci z typicky občianskoprávneho vzťahu (por. § 444 Občianskeho zákonníka). Sociálna poisťovňa nie je príslušná o takomto zvýšení rozhodovať. Dovolací súd tu osobitne zdôrazňuje, že aj po nadobudnutí účinnosti zákona č. 437/2004 Z. z. o mimoriadnom zvýšení náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia je príslušný rozhodnúť výlučne súd (§ 5 ods. 5).

Dovolací súd teda nezistil podmienku prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. a/ O. s. p. (nedostatok právomoci súdu).

Žalobca ďalej namietal vadu konania podľa § 237 písm. b/ O. s. p., t. j., že v konaní vystupoval ako účastník ten, kto nemal spôsobilosť byť účastníkom konania.

Podmienkou, aby niekto mohol byť účastníkom občianskeho súdneho konania je, že musí byť na to spôsobilý. Spôsobilosťou byť účastníkom konania sa rozumie spôsobilosť subjektov mať procesné práva a povinnosti, ktoré procesné právo priznáva účastníkom konania. Ide teda o procesnú subjektivitu. Túto spôsobilosť upravuje Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 19 tak, že ju má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti, inak len ten, komu ju zákon priznáva. Citované ustanovenie sa teda odvoláva na hmotné právo, t. j. Občiansky zákonník.

Podľa § 7 Občianskeho zákonníka, spôsobilosť fyzickej osoby mať práva a povinnosti vzniká narodením a smrťou táto spôsobilosť zanikne. V zmysle jeho ustanovenia § 18, spôsobilosť mať práva a povinnosti majú aj právnické osoby.

V posudzovanej veci žalobca za účastníka konania na strane žalovanej označil akciovú spoločnosť, t.j. právnickú osobu zapísanú od 1. marca 1994 v Obchodnom registri Okresného súdu Banská Bystrica v odd. Sa vo vl. č. 402/S pod obchodným menom S., a. s., so sídlom v L., ktorá nepochybne procesnú subjektivitu má. Na strane žalovaného účastníka teda vystupovala v konaní právnická osoba s vlastnou právnou subjektivitou (subjekt, ktorý má spôsobilosť mať práva a povinnosti), z ktorého dôvodu je spôsobilá byť aj účastníkom občianskeho súdneho konania (§ 19 O. s. p.).

Pokiaľ teda dovolateľ tvrdil existenciu tejto vady (nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania) „a to od samého začiatku súdneho konania“, ide o námietku zmätočnú, nemajúcu oporu vo vyššie citovanom zákonom ustanovení, pretože žalovaný je stále zapísaný v obchodnom registri a k jeho výmazu nedošlo.

Pokiaľ mal však dovolateľ na mysli nedostatok pasívnej legitímácie žalovaného (poukazujúc na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 253/2004... „zamestnávateľ nemal pasívnu legitímáciu...“), dovolací súd poznamenáva, že vymedzenie účastníkov konania sa zakladá procesným spôsobom - žalobcom je ten, kto podal na súd návrh na začatie konania (žalobu) a žalovaným je ten, koho žalobca v žalobe za tohto účastníka konania označil. Inštitút účastníctva konania ako inštitút rýdzo procesný, t.j. inštitút občianskeho práva procesného je potrebné odlišiť od vecnej legitímácie, ktorá so zreteľom k hmotnému právu ustanovuje, kto je nositeľom uplatneného práva alebo povinnosti v konkrétnom prípade. Stanovujú ju predpisy hmotného práva. Či účastník procesného konania je tiež vecne legitimovaný (aktívne alebo pasívne), sa ukáže až v konečnom súdnom rozhodnutí. Nedostatok vecnej legitímácie znamená, že účastník nebol nositeľom práva, o ktoré v konkrétnom konaní išlo. Tento nedostatok však nemá za následok vadu konania podľa § 237 písm. b/ O. s. p., jeho dôsledkom je nutnosť zamietnutia takej žaloby pre nedostatok či už aktívnej alebo pasívnej legitímácie.

Prípustnosť dovolania dovolateľa tak nebolo možné vyvodiť ani z ustanovenia § 237 písm. b/ O. s. p. a tvrdená existencia tejto vady je preto nenáležitá.

Neobstojí napokon ani tvrdenie žalobcu o vade podľa § 237 písm. f/ O. s. p.

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky: 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f) O. s. p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O taký prípad v prejednávanej veci nejde z dôvodu, že odvolací súd pri prejednávaní a rozhodovaní veci postupoval v súlade s právnymi predpismi a žalobcovi neznemožnil uplatniť procesné práva priznané mu právnym poriadkom na zabezpečenie jeho práv a oprávnených záujmov.

Dovolateľ v súvislosti s tvrdením procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. f) O. s. p. namieta porušenie jeho práva na spravodlivý súdny proces. ...

Odňatie možnosti konať pred súdom a porušenie práva na spravodlivý proces dovolateľ vyvodzuje z toho, že súdy nižších stupňov neakceptovali jeho návrh na zastavenie konania a postúpenie veci na prejednanie Sociálnej poisťovni a súd mu rozhodnutím o zamietnutí žaloby odňal možnosť konať pred týmto orgánom a tak sa domáhať toho, aby mu bola doplatená suma ako rozdiel do hodnoty 9,54 Eura za jeden bod, ktorým postupom malo dôjsť k porušeniu článku 48 Ústavy Slovenskej republiky a článku 6 Dohovoru.

Je potrebné konštatovať, že žalobca tu v podstate opakuje dôvody dovolania, ktoré podradil už pod ustanovenie § 237 písm. a/ O. s. p., ku ktorým dovolací súd zaujal stanovisko už vyššie a na ktoré tu odkazuje. Na doplnenie však uvádza nasledovné:

Podľa § 103 O. s. p., kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania). Z citovaného ustanovenia vyplýva, že podmienky konania súd skúma ex offa a v prípade, ak dospeje k záveru, že na prejednanie veci nie je príslušný, aj bez návrhu (z úradnej povinnosti) konanie zastaví a vec postúpi orgánu príslušnému na konanie. V predmetnej veci však o taký prípad nešlo z dôvodov, ktoré dovolací súd uviedol už vyššie. ...

Dovolací súd (nad rámec dovolacieho konania) považuje za potrebné v tejto súvislosti zdôrazniť, že v tomto konaní navrhovaným postupom (zastavením konania a postúpením veci na rozhodnutie Sociálnej poisťovni) nie je možné dosiahnuť prepočet hodnoty bodu priznaného žalobcovi na základe rozhodnutia Sociálnej poisťovne - pobočka R. z 5. januára 2005 číslo 300-593/2004-2, ktorým bola hodnota bodu za sťaženie spoločenského uplatnenia s poukazom na ustanovenie § 7 vyhlášky č. 32/1965 Zb. stanovená sumou 60,- Sk. Žalobca napriek riadnemu poučeniu odvolanie proti uvedenému rozhodnutiu Sociálnej poisťovne nepodal, kedy v prípade nevyhovenia jeho odvolaniu nadriadeným správnym orgánom (Sociálnou poisťovňou - ústredie B.), mal možnosť domáhať sa nápravy žalobou na súde podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku v správnom konaní. Keďže tak žalobca nespravil, rozhodnutie Sociálnej poisťovne - pobočka R. nadobudlo právoplatnosť. Pokiaľ sa žalobca v predmetnom konaní domáhal zastavenia konania a postúpenia veci na rozhodnutie Sociálnej poisťovni s poukazom na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Sžso 23/2008 a 9 Sžso 18/2009, dovolací súd poznamenáva, že tieto rozhodnutia by boli použiteľné práve v konaní podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, nie však v tomto konaní podľa jeho tretej časti, predmetom ktorého je požiadavka na mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dospel k záveru, že tým, že súdy nižších stupňov nezastavili konanie podľa § 104 ods. 1 veta druhá O. s. p. a vec nepostúpili Sociálnej poisťovni na ďalšie konanie, nebola žalobcovi odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. a nedošlo tým k znemožneniu realizácie jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom obhájenia ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Dovolací súd poukazuje na tú skutočnosť, že za postup súdu odnímajúci účastníkovi konania možnosť konať pred súdom v zmysle citovaného zákonného

ustanovenia, nie je možné považovať postup v súlade s príslušnými procesnými ustanoveniami. Nedošlo preto k chybnému procesnému postupu súdu v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p.»

Ústavný súd pripomína, že súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (vrátane práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) nie je povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti opravného prostriedku uvádzané sťažovateľom, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy alebo práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V inom prípade by totiž súdy stratili možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného dovolania vôbec neboli naplnené. Takýto postup a rozhodnutie dovolacieho súdu Občiansky súdny poriadok výslovne umožňuje, preto použitý spôsob v konkrétnom prípade nemohol znamenať odoprenie prístupu sťažovateľa k súdnej ochrane v konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch.

Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia možno vyvodiť, že najvyšší súd svoj záver, že dovolanie sťažovateľa v danom prípade nie je prípustné, primeraným spôsobom odôvodnil, pričom tento jeho záver nemožno považovať za arbitrárny. Ústavný súd pri preskúvaní napadnutého rozhodnutia nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup dovolacieho súdu (v medziach posudzovanej prípustnosti dovolania, pozn.), t. j. ktorý by nemal oporu v zákone. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že najvyšší súd sa ústavne akceptovateľným spôsobom zaoberal a aj vysporiadal s dovolacími dôvodmi sťažovateľa a na tomto základe odmietol dovolanie ako neprípustné.

Ústavný súd v súvislosti s uvedeným posudzovaním námietok sťažovateľa poukazuje na závery svojej ustálenej rozhodovacej činnosti, podľa ktorej je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím, postupom alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody namietaným rozhodnutím, postupom orgánom štátu, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej

prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 66/98, I. ÚS 4/00, III. ÚS 138/02, IV. ÚS 1/2012). Ústavný súd môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenšej pochybnosti javí ako neopodstatnený.

Ústavný súd konštatuje, že na základe sťažovateľom vymedzených námietok, prostredníctvom ktorých žiadal o vyslovenie porušenia označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru najvyšším súdom v označenom konaní, s prihliadnutím na obsah odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu nezistil také účinky, ktoré by zakladali príčinnú súvislosť s namietaným porušením označených práv. Najvyšší súd rozhodol vo veci sťažovateľa spôsobom, s ktorým sťažovateľ síce nesúhlasí, ale jeho rozhodnutie bolo dostatočne odôvodnené, na základe vlastných myšlienkových konštrukcií, ktoré ústavný súd nie je vzhľadom na už uvedené oprávnený ani povinný nahrádzať.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd po predbežnom prerokovaní sťažnosti dospel k záveru, že podmienky na prijatie sťažnosti na ďalšie konanie splnené neboli, a preto podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, že sťažnosť, ktorou sťažovateľ namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu, je potrebné odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže ústavný súd v rámci predbežného prerokovania sťažnosti nezistil žiadnu možnosť porušenia sťažovateľom označených práv uznesením najvyššieho súdu a sťažnosť z už uvedených dôvodov odmietol, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa (návrhu na zrušenie uznesenia najvyššieho súdu a priznania náhrady trov právneho zastupovania), ktoré sa vecne viažu na vyslovenie porušenia sťažovateľom označených práv, stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. júla 2013